

Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

5104 REKNESKAP OG BUDSJETTERING I OFFENTLEG SEKTOR

MANDAG 22. DESEMBER 2008

Tid:	4 timer (09.00-13.00)
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetall:	Forside + 5
Hjelpemiddel:	Lovsamlinger, særtrykk av lover, forskrifter og standarder (alle med vedlegg) Revisors håndbok og Kommunerevisors håndbok Hjelpemiddelhefte i kurs 5104 Kalkulator (iht. Høgskolens eksamensreglement)
Merknader:	Finner du det nødvendig å gjøre noen forutsetninger for å besvare enkelte spørsmål, bes disse presisert
Vedlegg:	Ingen.
Info.:	Lykke til! Løsningsforslag/sensorveiledning til oppgavene kan du få ved å sende en mail til lie@tmforsk.no i ettermiddag eller senere.

Oppgave 1 (60 min.)

Alkoholtilsynet skal føre kontroll med at serveringssteder ikke selger drinker med for lavt alkoholinnhold. De er særlig aktive i julebordsesongen. Tilsynet presenterer følgende utdrag fra regnskap og bevilgning de siste årene (inkl. forslag til bevilgning for 20x9).

Alle tall i hele 1.000 kr

Post	Betegnelse	Bevilgning 20x7	Regnskap 20x7	Bevilgning 20x8	Forslag 20x9
01	Lønn, varer, tjenester	50.000	48.000	51.500	54.000
21	Spesielle driftsutgifter	2.500	2.500	1.000	1.000
45	Større investeringer	2.000, kan overføres	0	1.000	0
70	Tilskudd kontrollarbeid i kommuner	10.000	9.800	10.000	11.000

a) Hva mener du om Alkoholtilsynets bruk av midler?

Høsten 20x8 rammes staten av en kraftig finanskrise og sender ut retningslinjer for hva som tilsynene kan regne med å få av bevilgning for 20x9. Blant annet vil man redusere lønnsutgiftene med 5 %, gjennomgå alle budsjettposter kritisk for å se om de er nødvendige, stanse alle tilskuddsordninger og utsette alle større investeringer på ubestemt tid. Det varsles også en gjennomgang av regelverket slik at investeringer – som det er bevilget midler til tidligere år, men ikke gjennomført – kan bli inndratt i 20x9.

Ledelsen for Alkoholtilsynet gjennomgår de nye retningslinjene og kommer med følgende forslag til innsparinger og omdisponeringer:

Post 21 består av innkjøp av diverse alkohol som brukes i kurssammenheng og intern opplæring. De har nå så stort lager av alkohol at de mener denne posten kan settes i 0 for 20x9.

Post 45 gjelder en avansert kontrollbuss som blant annet kan avsløre både sprittype og alkoholprosent, og som de skal bruke i kontrollvirksomheten sin. Leverandøren av bussen har, i forbindelse med forhandlinger om busskjøpet i november 20x8, sagt at hvis de betaler 500.000 ekstra så kan bussen bli ferdig registrert før nyttår og endelig faktura på hele beløpet foreligge senest én uke før nyttår. Prisen på kontrollbussen var tidligere anslått til 3 mill. kr. Alkoholtilsynets ledelse godtar denne løsningen, da de har estimert totale utgifter på post 01 for 20x8 til å bli på 51 millioner.

Tilsynets ledelse mener at de skal klare å tilpasse seg reduksjonen i lønn for 20x9. De har lagt inn en økning i lønnen på ca. 5 %, men reell økning mener de er 2 % i tillegg til at de også kan overføre 2 millioner fra 20x8 basert på antatt forbruk i 20x8. Dessuten mener de at de kan selge tjenester til serveringsstedene om hvordan de skal overholde kommunale skjenkereglene, da tilsynet mener de er eksperter på dette regelverket også. Tilsynets ledelse

mener det er grunnlag for en merinntekt her på 2 millioner. Men siden dette tallet er usikkert, vil de ikke ta disse midlene med i sitt reviderte budsjettforlag.

Post 70 er et rent tilskudd til kommunenes utgifter til kontroll av skjenkereglene, som tilsynet kun administrerer utbetalingen av, slik at bortfall av disse midlene ikke får noen konsekvens for deres drift.

- b) Hva mener du om forslagene som Alkoholtilsynet kommer med til innsparinger og omdisponeringer? Foreta enkelte tallberegninger som underbygger løsningsforlaget ditt.

Oppgave 2 (45 min.)

Etter 1. tertial 20x8 ville rådmannen i Sletta kommune presentere en budsjettoppfølgingssak for kommunestyret hvor han samtidig ønsket å foreslå noen endringer i årsbudsjett 20x8. Kommunestyret vedtok endringene. Nedenfor er endringene listet opp. (NB! Rådmannen la fram et saldert opplegg, dvs. at endringene balanserer både i driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet. For å teste din forståelse er det bevisst ikke satt inn noe tall på den siste linjen. Alle tallene er i hele 1.000 kr)

Reduksjon av rammetilskudd (tilskudd) for dekning av rammeinnganger	100
Ekstraordinær avdragsbetaling	1.800
Reduksjon av rammetilskudd til utbedring/påkostning av et knakkransanlegg	200
Redusert rammetilskudd fra staten	205
Styrking av (netto-)utgiftsrammen for tjenesteområdet "barnehager"	240
Reduksjon/kutt av (netto-)utgiftsrammen for tjenesteområdet "helse og omsorg"	415
Økte inntekter fra eiendomsskatt	300
Aksjekjøp i et interkommunalt næringsutviklingsselskap	250
Bruk av regnskapmessig mindreforbruk fra 20x7	480
Styrking av utgiftsrammen for inv.prosjektet "Kjøp av grunn for utbygging av ny barneskole"	350
Påplussing av "kulturmidlene" (tilskudd til frivillige lag og foreninger)	180
Økt avsetning til disposisjonsfond	160
Økte inntekter fra salg av anleggsaktiva	2.250
Effekt mot posten "Overført fra drift til investering"	?

- Sett opp "budsjettendringsoversikter" (m/ finansieringsbehov og finansiering) for både driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet på grunnlag av disse momentene.
- Hvordan ble budsjetterte netto driftsresultat for 20x8 påvirket av alle endringene?
- Spesifiser hvordan det endrede, budsjetterte netto driftsresultatet gjenspeilet seg i form av gitte endringer på aktuelle linjer/poster som vises under netto driftsresultat i økonomisk oversikt drift for budsjett 20x8.

Oppgave 3 (60 min.)

Regnskapssjefen i Espe kommune avla årsregnskapet for 20x7 med en "bunnlinje" i driftsregnskapet på 0,00 kr. Det hadde vært nødvendig å gjennomføre noen strykninger for å komme fram til et slikt "nullresultat" i drift. Strykningene beløp seg til 925.000 kr i driftsregnskapet. Investeringsregnskapet for 20x7 ble endelig avsluttet med et udekket beløp på 400.000 kr.

Nedenfor vises et utdrag fra økonomisk oversikt drift for 20x7, før strykningene. Tilhørende budsjettposter er også oppgitt. Tallene i oppstillingen og tilhørende spørsmål er i 1.000 kr. Tallene i oppstillingen er ført opp med fortegn slik at – angir kreditsaldo.

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT

	Regnskap 20x7	Budsjett 20x7
Netto driftsresultat		-1 870
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-220	-220
Bruk av disposisjonsfond	-450	-450
Bruk av bundne driftsfond	-325	-250
Bruk av likviditetsreserve	0	0
Sum bruk av avsetninger	-995	-920
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)	980	1 250
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	1 170	1 170
Avsetninger til disposisjonsfond	350	150
Avsetninger til bundne driftsfond	340	220
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0
Sum avsetninger	2 840	2 790
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-925	0

- Hva oppfatter du som et teknisk kjennetegn på at driftsbudsjettet for 20x7 har vært saldert (i balanse)?
- Hvor stort var kommunens netto driftsresultat (NDR) ifølge regnskap 20x7?
- Ville NDR i 20x7 vært høyere, uendret eller lavere, og ville det (foreløpige) regnskapsmessige merforbruket vært annerledes, hvis utdraget heller hadde vist 970 som inndecking av tidligere års regnskapsmessige forbruk og 150 som avsetning til disposisjonsfond (forutsatt alt annet likt)?

Avskrivninger har aldri blitt budsjettert, bare regnskapsført. I 20x7 utgjorde avskrivningene 1.400. Resultat eksterne finanstransaksjoner ifølge driftsregnskap og driftsbudsjett 20x7 var på hhv. -350 og -800; som skal leses som en positiv "finansnetto" (finansinntektene større enn finansutgiftene).

- Oppgi størrelsen på kommunens *brutto* driftsresultat i 20x7, både ifølge regnskap og budsjett.
- I hvilken grad ville *budsjettert* brutto og netto driftsresultat for 20x7 blitt påvirket hvis kommunen f.eks hadde lagt til grunn 1.250 som et (budsjett-)anslag for avskrivninger?

Hele den budsjetterte overføringen fra drift til investering var vedtatt av kommunestyret selv. Regnskapsansvarlig hadde først redusert denne posten med 270 (=1.250-980) før hun helt på tampen av regnskapsavslutningen reduserte (strøk) 575 i tillegg.

- f) Hvilken annen post i oppstillingen ble gjenstand for strykninger, og med hvilket beløp?
- g) Vis en annen metode for strykninger i driftsregnskapet for 20x7 som hadde sikret samme "inndekning" (dvs. 925) i driftsregnskapet, men i utgangspunktet medført 350 i større manko (udekket beløp) i investeringsregnskapet.

Oppgave 4 (75 min.)

Tenk deg at regnskapsansvarlig i Dalom kommune presenterte deg følgende utdrag medio februar 20x7: (Tallene er i hele 1.000 kr og oppført med fortegn slik at - angir kreditsaldo.)

	Regnskap	Budsjett
	20x6	20x6
Netto driftsresultat	-230	-1 660
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-280	-280
Bruk av disposisjonsfond	-200	-350
Bruk av bundne driftsfond	-325	-250
Bruk av likviditetsreserve	0	0
Sum bruk av avsetninger	-805	-880
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)	1 000	1 250
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	890	890
Avsetninger til disposisjonsfond	240	180
Avsetninger til bundne driftsfond	195	220
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0
Sum avsetninger	2 325	2 540
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 290	0

Regnskapsansvarlig var nyutdannet fra BI og ikke noe godt kjent med regelverket for årsavslutning av et kommuneregnskap. Han kjente så vidt til at posten "overført til investeringsregnskapet" kunne reduseres når det lå an til å bli regnskapsmessig merforbruk, men med hvor mye var regnskapsansvarlig meget usikker på. Den eneste strykningen som han hadde gjort før utdraget ble kjørt ut, var da også å redusere overføringen fra drift til investering. Bare for at han skulle ta et bestemt beløp, hadde han strøket 250 på denne posten. Rådmannen hadde tidligere opplyst til regnskapsansvarlig at 300 av budsjettert overføring fra drift til investering, ikke var vedtatt av kommunestyret – men av et sektorutvalg på helse og omsorg.

- a) Hvor mye mer (enn 250) kunne regnskapsansvarlig ha redusert posten med?
- b) Vis hvordan du ville ha avsluttet driftsregnskapet for 20x6. Bare før opp tilsvarende spesifikasjon/oppstilling som ovenfor, med de korrigerte regnskapstallene. (Du behøver ikke å tenke på konsekvensene for avslutningen av investeringsregnskapet, siden det uansett kommer til å vise betydelig "overfinansiering", dvs. et stort udisponert beløp.)

Kommunen hadde pådratt seg et regnskapsmessig merforbruk i 20x4 på 2.670 og vedtatt i en særskilt sak våren 20x5 at dette merforbruket skulle dekkes inn over to år (med 2/3 i 20x5 og 1/3 i 20x6). De klarte å dekke inn etter planen det første året. Dalom kommune har ikke vært ROBEK-registrert verken i 20x5 eller 20x6.

- c) Er det grunn til å tro at kommunen ble registrert i ROBEK etter at kommunestyret vedtok driftsregnskapet for 20x6 slik det forelå avlagt fra deg?

- d) Ville kommunen blitt registrert i ROBEK alt etter regnskapsavslutningen for 20x5 hvis den i driftsregnskap 20x5 *ikke* hadde greid å dekke inn 2/3 av merforbruket fra 20x4?
- e) Mot hvilken balansekonto (oppgi aktuelt kapittel) føres et regnskapsmessig merforbruk, og mot hvilken balansekonto føres et udekket beløp fra investeringsregnskapet?

Tenk deg at avsetningen til bundne driftsfond i 20x6 heller hadde vært 345, bruken av bundne driftsfond (i drift) hadde vært 375 og at 400 (istedenfor 300) av den budsjetterte overføringen fra drift til investering var blitt vedtatt av et underordnet organ.

- f) Hvor mye ville da blitt dekket inn av tidligere års regnskapsmessige merforbruk i driftsregnskapet for 20x6?

Det endelig fastsatte investeringsregnskapet for 20x6 viste et udisponert beløp på 1.200. *Før* det udisponerte beløpet ble registrert, var endring i egenkapitalens fondsdel i 20x6 på -1.550 basert på det som skyldtes føringer i investeringsregnskapet – dvs. *ikke* medregnet endringer som stammet fra driftsregnskapet. Beholdningen av ubrukte lånemidler var 1.400 større ved utgangen av 20x6 enn et år tidligere. Kortsiktig gjeld hadde økt med 420 i samme tidsrom.

- g) Beregn den samlede endringen i egenkapitalens fondsdel i 20x6. *(Du kan legge til grunn at det endelige driftsregnskapet ble fastsatt slik som det forelå avsluttet fra deg, selv om du ville kommet fram til samme svaret ved å basere deg på det foreløpige utdraget som er oppgitt.)*
- h) Beregn endringen i omløpsmidler fra IB til UB 20x6.